

**OBSERVATIONS REGARDING ISTROROMANIAN ETYMOLOGY.
ABOUT THE *ISTROROMANIAN DIALECT DICTIONARY* BY P. NEIESCU**

***LE DICTIONNAIRE DU DIALECTE ISTROROUMAIN* PAR PETRU
NEIESCU: CONSIDÉRATIONS ÉTYMOLOGIQUES**

**NOTE DE ETIMOLOGIE ISTROROMÂNĂ. PE MARGINEA
DICȚIONARULUI DIALECTULUI ISTROROMÂN
DE P. NEIESCU**

Ana-Maria RADU-POP

Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
ana.pop@e-uvt.ro

Abstract

Published by The Romanian Academy Publishing House, the third volume of the Istroromanian Dialect Dictionary – Dicționarul dialectului istroromân by Petru Neiescu – III, 2016, a fundamental work for Romanian dialectology, gave us the background to advance etymological solutions for the words which do not have such an explanation. Moreover, our purpose is to complete the list of sources (borrowings), made by the author, for several words, and even to suggest some different etymons, by contrast to the linguist's solutions.

Résumé

La parution du troisième volume du Dictionnaire du dialecte istroroumain – Dicționarul dialectului istroromân (DDI) – réalisé par Petru Neiescu, ouvrage très importante pour la dialectologie roumaine, nous a donné la possibilité de proposer des solutions étymologiques pour quelques mots istrouroumains pour lesquels l'auteur n'a pas indiqué l'étymologie ou bien de proposer des étymologies différentes par rapport à celles existantes dans DDI.

Rezumat

Apariția în 2016, în Editura Academiei Române, a celui de-al treilea volum al Dicționarului dialectului istroromân (DDI) de Petru Neiescu, lucrare fundamentală pentru dialectologia românească, ne-a prilejuit propunerea unor soluții etimologice pentru unele cuvinte rămase în dicționar fără explicații de această natură, precum și, în alte cazuri, completarea surselor de împrumut precizate de autor sau chiar avansarea unor etimoane diferite de cele propuse de lingvistul clujean.

Key words: *Istroromanian, Italian language, Venetian dialect, Croatian language, etymology*

Mots-clés: *istroroumain, la langue italienne, le dialecte vénitien, la langue croate, étymologie*

Cuvinte-cheie: *istroromână, limba italiană, dialectul venețian, limba croată, etimologie*

Eveniment editorial cu o însemnătate deosebită pentru istoria limbii române, apariția celui de-al treilea volum al *Dicționarului dialectului istroromân* (DDI) de Petru Neiescu oferă specialistului un material lexical extraordinar de bogat atât în ceea ce privește formele înregistrate,

cât și sensurile acestora. Impresionează rigurozitatea și meticulozitatea cu care autorul a tratat fiecare sursă de material, astfel că, la nivelul atestărilor și al sensurilor, cu greu ar mai putea fi adăugat ceva. La fel de valoroase și de bogate sunt și contextele în care se actualizează termenii istroromâni, contexte pe care autorul le transpune și în română, astfel încât dicționarul dobândește un plus de precizie, dar și o deschidere către un potențial public mai larg.

Partea de etimologie – cu unele scăpări, erori sau inadvertențe în primele două volume¹, s-a îmbunătățit, volumul beneficiind, așa cum mărturisește autorul în prefață, de observațiile acad. August Kovačec. Cu toate acestea, mai sunt termeni a căror secțiune etimologică trebuie reevaluată sau chiar realizată (unele cuvinte rămânând fără etimon).

La fel ca în cazul celorlalte două volume ale dicționarului în discuție, vom avea în vedere doar acele cuvinte² pentru al căror etimon se poate trimite (și) la o formă italiană și/sau venețiană³, pe care l-am organizat în următoarele secțiuni: a) *Cuvinte rămase fără etimologie în DDI*; b) *cuvinte pentru care se poate face trimitere și la un alt etimon sau la o altă variantă fonetică*; c) *cuvinte pentru care propunem un etimon (parțial) diferit de cel menționat de autor*.

***

a) Cuvinte rămase fără etimologie⁴ în DDI:

le í (Ca⁵, Fi 131 S) vb. IV tr. A citi. **Et.:** ven. *lèier*, cr. *lejit*.

lérni e (Ko N, Pe-Ne N), **lérni a** (Fi 160 Z) s.f. Hernie. **Et.:** cr. *lernija*. În croată, termenul a pătruns, probabil, din italiană – vezi it. *èrnia* ‘idem’, prezența lui *l* datorându-se aglutinării articolului (cf. ir. *lâdri e* (< cr. *ladrija* < it. *âtrio*); ir. *lumbrelę* (< ven. *lumbrela* < *l’umbrela*) etc.).

liberațióne (Ko S) s.f. Eliberare. **Et.:** it. *liberazióne*.

linda (ALI 4/341 J) s. Streașină. **Et.:** ven., cr. *linda*.

mağór (Ko) adj. (italienism) Major. **Et.:** it. *caporàl maggióre*.

manavâl (Ko J, Da) s.m. Muncitor manual. **Et.:** cr. *manoval*, *manovol*, it. popular *manovàle*.

marki madone (ALI 7/718 B) s. Joc cu bani cunoscut la noi cu numele *În perete*. **Et.:** ven. (*Biogâ/zogár a marchi e madone/marcomadone*).

mâț (Pu, ALR II, Fi 1148 J Sd, Da) s.m. **1.** Grămadă, mănunchi (Da); **2.** Snop de strujeni (ALR II N 1/117). **Et.:** cr. *mac*, it. *mazzo*.

mericâna² (Fi 1187 Șc) s.f. Viță-de-vie sălbatică. **Et.:** vezi it. *vite americana* (*Vitis labrusca*).

mini éreș (Ko S) s.f. Mină. **Et.:** ven., it. *minièra*, cr. *minjera*.

mol^{TM} (Pu, MO, Ba S, Ca, Ko J) vb. IV tr. **1.** A tăia; **2.** A opri, a înceta; **3.** A termina; **4.** A îngădui. **Et.:** ven. *molár*, it. *mollàre*, cr. *molati*, *mulati*.

molt (Ca) adv. Mult. **Et.:** ven., it. *mólto*.

mulina (Fi 703 Sd 1742 Sc, Da), **muliné** (Fi 703 S), **molina** (Ba Sc), **molinę** (Ba S) s.f. Fărâmă, firimitură. **Et.:** vezi ven. *molena* ‘mollica del pane, midolla’.

napuli ón (Pu), **napolion** (Pi) s.m. Napolion. **Et.:** ven. *napolion*.

Natâl(e) (Ca) s.m. Crăciun. **Et.:** it. *Natale*.

¹ Vezi Vasile Frățilă, *Note de etimologie istroromână*, în idem, *Dialectologie românească (sud- și nord-dunăreană)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2014, p. 347-359; Ana-Maria Radu-Pop, *Observations regarding Istroromanian etymology. About the Istroromanian Dialect Dictionary by P. Neiescu (I)*, în *Globalization and National Identity. Studies on the Strategies of Intercultural Dialogue. Section Language and Discourse*, ed.: Iulian Boldea, Tîrgu-Mureș, Arhipelag XXI Press, 2016, p. 384-394; idem, *Note de etimologie istroromână. Pe marginea Dicționarului dialectului istroromân de P. Neiescu (II)*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Științe Filologice”, LIV (2016), p. 27-36.

² Din anumite considerente, unele cuvinte din DDI a căror secțiune de etimologie trebuie refăcută sau completată vor fi discutate într-o altă lucrare.

³ Pentru problemele pe care le ridică împrumuturile de origine italiană din istroromână, vezi în special POP 2013: 400-404.

⁴ Lucrările consultate pentru stabilirea etimologiilor se găsesc la sfârșitul lucrării.

⁵ Am păstrat siglele și abrevierile utilizate în DDI pentru indicarea surselor de unde a fost preluat materialul, precum și structura articolelor din dicționar. Pentru a nu încărca textul, am renunțat însă la exemple.

națiön (By, Ge, Pi, Pa) s. Națiune. **Et.:** it. *naziöne*.

ninanana (Fi 421 *J S*, Da), **nina nena nana** (Ia 14/9 *S*) interj. Cântec de adormit copilul. **Et.:** ven., cr. *ninanana*, it. *ninnanàna*.

nónțulo (Ko *B*, Fi 129 *C Sc Șc*, Da) s.m. Țârcovnic. **Et.:** ven. *nónzolo*; vezi și cr. *nonculo* ‘clopotar’.

otomobil (Ca, Da) s.m. Automobil. **Et.:** cf. cr. *automòbil*, it. *automòbile*.

panat̄era (Fi 616, 1040 *Sc*) s.f. Coș (Fi 1040 *Sc*); **a**) Coș pentru pâine, paner (Fi 616 *Sc*). **Et.:** it. *panattièra* ‘coșuleț de pâine (la masă)’.

pesk^{TM} (By); **peșk^{TM}** (Pe-Ne *N*, Da) vb. IV tr. A pescui. **Et.:** ven. *pescàr*, it. *pescàre*, cr. *peškati*.

b) cuvinte pentru care se poate face trimitere și la un alt etimon sau la o altă variantă fonetică⁶:

lădru (Ma, By, Pi) s.m. Hoț, lotru **a**) (By: se folosește mai ales ca înjurătură, Pi: folosit mai rar, mai des se folosește *tât*); **b**) (Ma, folosit numai ca înjurătură). **Et.:** ven., it. *ladro*. Vezi și cr. *ladro*.

larg^{TM} (Ga-Di, Da) vb. IV tr. și refl. A (se) (în)depărta, a se distanța. **Et.:** it. *largare*. Vezi și ven. *largár*, cr. *largát*.

lin (Ko *N S*, Fi 1714 *Sd*, Da) s.m. In. **Et.:** ven., it. *lin*. Vezi și cr. *lin*. Forma italiană este *lino*, nu *lin*.

mahár (Ca) adv. Cel puțin. **Et.:** cr., ven., it. *magari*. Vezi și cr. *mahari*.

ma[̄]eștra (Da), **ma[̄]eștre** (Pe-Ne *N*) s.f. Învățătoare. **Et.:** ven., it. *maestra*. Vezi și cr. *maještra*.

malári[̄]e (Ko), **malari[̄]a** (Da) s. Malarie. **Et.:** cr. *malaria*. Vezi și it. *malaria*.

manconie (By, We, Pi) Melancolie, tristețe. **Et.:** ven. *malinconia*, it. *melanconia*. Vezi și it. *malinconia*, cr. *malinkònija*.

mantignada (Pi) s. Cântec nupțial (Pi). **Et.:** ven. *mantignada* ‘cântec plătit muzicanților de la nuntă dintr-o colecție făcută de nuntași’. Vezi și cr. *mantinjâda*.

mascàre (Sâ-Fă) s.f. **1.** ‘Carnaval cu măști’; **2.** ‘Om mascat’. **Et.:** ven. *mascara* ‘mască’. Vezi și cr. *maškara* ‘mască; om mascat’.

mâța² (Pi), **mâțe** (Pe-Ne *S*, Ko *B*) s. **1.** Ciocan mare, baros; **2.** Ciocan de lemn (Ko *B*). **Et.:** it. *mazza*. Vezi și cr. *maca*.

medáâie (Ca) s.f. Medalie. **Et.:** cr. *medalja*. Vezi și it. *medaglia*.

melón (Ko *S N*, Fi 1686 *J Sd*, Ne-Io *S*, Da) s.m. și n. Pepene galben. **Et.:** ven. *melon*, it. *melone*. Vezi și cr. *melon*.

méșpula (Fi 1651 *L*) s.f. **1.** Moșmon. **2.** Moșmoană. **Et.:** cr. *ne ‘pula*. Vezi și ven. *nespula*.

mína (Pi, Da) s.f. **1.** Gaura ce o fac pietrarii în piatră ca să o spargă (cu dinamită) (Pi). **2.** Mină (Da). **Et.:** it. *mina*. Vezi și cr. *mina*.

mobíli[̄]a (Da), **mobílie** (Sâ-Fă), **mobíâ[̄]e** (Ca) s.f. Mobilă. **Et.:** cr. dial. *mobilija*. Vezi și ven., it. *mobilia*.

moda (Ko *J*, Sâ-Fă, Da), **mod** (Ko *S*) s.f. Modă. **Et.:** cr. *moda*. Vezi și ven., it. *moda*.

montaîie (Ca) s.f. Munte. **Et.:** ven. *montagna*. Vezi și cr. *montanja*.

mov^{TM} (Ma, By, Pu, Pi, Da) vb. IV refl. A se mișca. **Et.:** ven. *mover*, it. *movere*. Vezi și cr. *movit*, *moviti*.

multa (Pi, Da), **mulda** (ALRM II N 3/1224) s.f. Amendă. **Et.:** it. *multa*. Vezi și cr. *multa*.

múșcul (Pe-Ne *C S*), **múșculo** (Pe-Ne *N*) s. Mușchi. **Et.:** ven. *muscul*, ven., it. *musculo*. Vezi și cr. *muškuli*.

muzicânt (Ca, Sâ-Fă) s.m. Muzicant. **Et.:** cr. *muzikant*. Vezi și ven. *mušicànte*, it. *musicànte*.

⁶ Etimonul adăugat de noi se află după trimiterea *Vezi*.

nanke (Ko *Sd*, Sâ-Fă, Da), **nanca** (By, We II, Pu, Pi, Ga-Di, Ko *Sd*, Da), **nanki** (Pe-Ne *J*, *S*, Da), **ńanca** (Da) adv., adj. neh. **I.** adv. **1.** Nici; **2.** Deloc, nicidecum, defel (By, Mi II, We II); **II.** adj. neh. **1.** Nici; **2.** Nici măcar. **Et.:** ven. *nanca*, it. *neanche*. Vezi și cr. *nanka*, *nânke*.

nâpa (ALI 5/409 *J B S*, Pa, Fi 573 *J Sd*, Da), **nâpe** (Ca, Fi 573 *N S*), **napa** (ALI 5/409 *S*) s.f. Clotcanul de deasupra vetrei în casele țărănești, pe unde iese fumul și care are formă cubică, pe care se pun obiecte ca farfurii, pahare (Pa, Da); **2.** Gura hornului (Ca); **3.** Funingine (ALI 5/409 *J B S*); **4.** Hotă (Fi, Da). **Et.:** ven. *napa* ‘partea superioară a hornului’. Vezi și cr. *napa*.

nevoda (Fi 401, 491, 493, 529, 531 *Sd*), **nevode** (Fi 491, 493, 508, 513, 518, 523 *N Sc*) s.f. **1.** Verișoară primară (Fi 508, 513, 518, 523 *N Sc*); **2.** Verișoară a doua (Fi 523 *N Sc*); **3.** Fiica fratelui sau a surorii, nepoată de frate sau de sora (Fi 491 *Sd N S*); **4.** Fiica cumnatului sau a cumnatei (Fi 529, 531 *Sd*). **Et.:** cr. dial *nevoda* ‘soția fratelui, cumnată’. Vezi și ven. *nevoda*.

nevodo (Fi 491, 493, 506, 507, 511, 512, 517, 522, 524 *S*, 528, 530 *Sd*) s.m. **1.** Văr primar (Fi 506, 507, 511, 512, 516, 517, 522, 524 *S*); **2.** Nepot **a)** de frate sau de soră (Fi 491, 493 *Sd*, 522 *S*); **b)** fiul cumnatului sau al cumnatei (Fi 528, 530 *Sd*). **Et.:** cr. dial *nevodo* ‘soțul surorii, cumnat’. Vezi și ven. *nevodo*.

nona (ALR I 2/170 *B*, Ko *B J*, Fi 502, Pe-Ne *N*, Ne-Ro *J*, Fo 32 *J*, Da), **none** (Fi 502 *J*), **nonę** (Fi 502 *N S*). **Et.:** it. *nonna*. Vezi și cr. *nona*.

nona (ALR I 2/169 *B*, Fi 502, Ko *B J S*, Pe-Ne *N*, Ne-Ro *J*, Fo 132 *J Sd*, Da), **nonu** (Fo 32 *J*, Fo 132 *J N B L*) s.m. Bunic. **Et.:** it. *nonno*. Vezi și cr. *nono*.

ńoketo (Fi 718, 719 *Sd*) s.m. **1.** Gălușcă pentru supă cu ou și cu brânză (Fi 719 *J Sd*); **2.** (la pl.) Supă dreasă cu ou, griș și parmezan. **Et.:** ven. *gnocheto*. Vezi și cr. *ńokėti*.

oreuoni (Da) s.m. pl. Oreion. **Et.:** vezi it. *orecchióni* (pop.).

orfan^{TM}le (Ca) s.f. Orfană. **Et.:** it. *orfanèlla*.

ortolân (Pu, Pe-Ne *S*) s. Grădinar. **Et.:** ven. *ortolan*, it. *ortolano*. Vezi și cr. *ortolon*.

panin (Ko *B*) s.n. Produs de patiserie, un fel de pânișoară, brișă. **Et.:** cr. dial. *panin*. Vezi și it. *panino*.

panțera (Fi 679 *Sd*), **panț⁻era** (Fi 679 *L Sc*) s.f. Corset. **Et.:** cr. *pancjera*. Vezi și it. *pancièra*.

parente (Ca), **parentę** (Fi 481 *S*) s.f. Rudă, rudenie, neam (după tată, după mamă, prin căsătorie). **Et.:** ven. *parente*. Vezi și cr. *parenta*.

pașamân (Fi 629 *Sd*) s.m. Balustradă. **Et.:** cr. *pa‘aman*. Vezi și ven. *passaman*, it. *passamano*.

pâștașúta (Sâ-Fă) s.f. Macaroane. **Et.:** it. *pasta asciutta* ‘aluat uscat’. Vezi și cr. *paștașuta*.

pârzent^{TM} (Ko *S*) vb. IV tr.și refl. A (se) prezenta. **Et.:** ven. *presentar*. Vezi și cr. *pręzentat*.

perduna (Ma, By, Pi), **perdona** (Ma) vb. I intr. A ierta. **Et.:** ven. *pardonar*. Vezi și it. *perdonare*, cr. *perdonat*.

perké (By, Pu, Ko *S*, Sâ-Fă, Da) conj. **1.** Pentru că, fiind că (Pu, Ko *S*, Sâ-Fă, Da); **2.** De ce (Sâ-Fă). **Et.:** ven., it. *perche* ‘de ce’. Vezi și cr. *perke*.

peronóspera (Fi 1207 *Sd* Da), **peronóspara** (Fi 1207 *J Șc*), **peronósperę** (Fi 1207 *S*) s.f. Peronosperă, boală a viței-de-vie. **Et.:** cr. *perono‘pera*. Vezi și it. pop. *peronospera*, it. lit. *peronòspara*.

c) cuvinte pentru care propunem un etimon (parțial) diferit de cel menționat de autor⁷:

levandér (Fi 1660 *Z*, 1883 *Sd*), **lavandér** (Fi 1660 *J*, 1883 *Sd*) s.m. și n. Levănțică, tufă de levănțică. **Et.:** ven. *levanderam*, cr. dial. *lavandiera*. Vezi mai degrabă cr. *levander* (< it.).

lumbrelę (By, Na II *J*, Pi), **lumbrela** (Da), **lumbrealâ** (Ma *S*), **lumbrie** (MA *S*) **rumbrelâ** (MI I *J*) s.f. Umbrelă. **Et.:** cr. dial. *lumbrela*, ven. *ombrela*, it. *ombrello*. Vezi mai degrabă ven. *lumbrela* decât formele indicate de autor din italiana standard și dialectală. Pentru *lumbrie*, vezi ven. *lumbria*, cr. *lumbrija*.

⁷ Etimonul propus de noi se află după trimiterea *Vezi*.

lumin⁻o (ALR II N 2/577, Da), **luminiu** (Sâ-Fă) s. **1.** Aluminiu (Sâ-Fă, Da). **2.** Alamă [?]. **Et.:** it. *alluminio*, cr. *alumin*. Pe lângă forma din italiana literară, vezi și ven. *luminio*, iar pentru croată, vezi mai degrabă cr. *luminij*.

macaroni (By, Ie, Pi, Fi 723, Pe-Ne J, Da), **macarón** (Sâ-Fă) s. pl. Tăiței. **2.** Macaroane (Da). **Et.:** cr. *makaruni*, it. *maccheroni*. Vezi mai degrabă ven. *macaron*, *macaroni* decât forma din it. literară indicată în DDI.

maestru (Ma, Ga-Di), **măiestru** (Ma), **mestru** (Ma, Pu, Ie), **mistru** (Pu), **maistru** (Sâ-Fă), **ma⁻estro** (Pe-Ne C N S, Da), **ma⁻estru** (By), **meștru** (By, Ge, Pi) s.m. **1.** Maestru, meșter. **2.** Învățător (Ge, Ga-Di, Pe-Ne C N S, Da). **Et.:** ven. *maestar*, it. *maestro*, cr. *meštar*. Vezi mai degrabă ven., it. *maestro*, cr. *maještro*.

martin peșcadór (Fi 819 J Sd, Da) s.m. Pescăruș (*Alcedo atthis*). **Et.:** it. *martin pescatore*. Vezi mai degrabă cr. *martin peškador* < it. *Martìn + pešcadòr* ‘pescar’.

munida (Da), **munidę** (By, Ge) s.f. **1.** Monedă (By, Ge, Da); **2.** Bani mărunți, mărunțiș. **Et.:** cr. dial. *munida*, ven. *moneda*, it. *moneta*. În locul formei din italiana literară, vezi ven. *munida*.

muñit (By, Na II J, Ie, Pu, Pi, ALI 2/200 B, ALR I, ALR II, Ca, Pe-Ne C N, Da), **munít** (Sâ-Fă), f. **muñita** (Da), **munita** (Sâ-Fă) adj. **1.** Nebun, stricat de cap (ALI 2/200 B, ALR II 56/4175, Ca, Pe-Ne C J N, Sâ-Fă) **2.** Smintit (ALR I 134 J); **3.** Prost, prostănac (Pi, ALR II N, 1240, Ca, Sâ-Fă, Da); **4.** Idiot (Pa); **5.** Neghiob (Sâ-Fă); **6.** Imbecil (Sâ-Fă). **Et.:** cf. cr. dial. *munjen* ‘prost, nerod’. Credem că termenul istroromân poate fi raportat mai degrabă la it. *scimunito* ‘privo o scarsamente dotato di intelligenza’.

neverín (Pu) s. Vânt. **Et.:** cr. *nevera* ‘uragan’. Vezi mai degrabă ven., cr. *neverín*, it. *neverino*.

pîrgatorie (Pi, Da) s. Purgatoriu. **Et.:** ven., it. *purgatorio*. Vezi mai degrabă ven. *pergatória*, cr. *purgatorija*.

În loc de concluzii

Ca și în cazul primelor două volume, categoria cel mai bine reprezentată este cea a *cuvintelor pentru care se poate face trimitere și la un alt etimon sau la o altă variantă fonetică*. Mai exact, este vorba de acele cuvinte istroromâne care pot fi raportate atât la un etimon italian (italiana literară și/sau dialectul venețian), cât și la unul croat (croata standard sau cea dialectală), situație în care, de cele mai multe ori, autorii glosarelor au optat pentru împrumutul din croată (POP 2013: 400-404). În ceea ce-l privește pe P. Neiescu, situația este oarecum diferită, autorul precizând în prefața primului volum că în cazul „*cuvintelor din această categorie, la indicarea etimologiei, am dat atât cuvântul croat, cât și cel venet, uneori și pe cel din italiana standard* (subl. n. A-M R-P), deși, așa cum am precizat, marea majoritate a cuvintelor de origine italiană au intrat din dialectul venet, nu din italiana standard” (NEIESCU 2015: IX-X). Prin urmare, inconsecvența manifestată în abordarea termenilor istroromâni cu etimologie multiplă se datorează în cazul de față unor simple omisiuni și nu unor considerente cu implicații mai profunde.

ABREVIERI

adj. (neh.) = adjectiv (nehotărât); adv. = adverb; B = Bârdo; C = Costârcean; cf. = confer; cr. = croat(ă); dial. = dialectal; et. = etimologie; f. = feminin; interj. = interjecție; intr. = intransitiv; ir. = istroromân(ă); it. = italian(ă); J = Jaiă; L = Letai; lit. = literar; m. = masculin; n. = neutru; N = Noselo; pl. = plural; pop. = popular; refl. = reflexiv; s. = substantiv; S = Sușnievița; Sc = Sucodru; Sd = sud (în satele de la sud de *Učka Gora*); Șc = Șcabici; tr. = tranzitiv; vb. = verb; ven. = dialectul venețian; Z = Zancovți.

Referințe bibliografice

NEIESCU, Petru (2015), *Dicționarul dialectului istroromân*, București, Editura Academiei Române.

POP, Ana-Maria (2013), *Termeni istroromâni de origine italiană: împrumuturi directe sau prin filieră croată?*, în *Omagiu doamnei Maria Marin la aniversare*, volum coordonat de Daniela Răuțu, Adrian Rezeanu, Dana-Mihaela Zamfir, București, Editura Academiei Române, ISBN: 978-973-27-2379-1, p. 400-404.

Lucrări consultate pentru stabilirea etimologiilor

Boerio, Giuseppe, *Dizionario del dialetto veneziano*, Venezia, Reale Tipografia di Giovanni Cecchini edit., 1867 (<http://books.google.com/>).

Goran Filipi, *Istrorumunjske etimologije (Knjiga 2: ornitonimi)*, Pula, Koper, 2007.

Kalčić, Slavko, *Roverski ričoslovník*, Juršići, 2003 (pdf).

***, *Il vocabolario Treccani*, <http://www.treccani.it/Portale/homePage.html>.

Lukežić, Iva, Zubčić, Sanja, *Grobnički govor XX. Stoljeća (gramatika i rječnik)* (pdf)

Rosamani, Enrico, *Vocabolario giuliano dei dialetti parlati nella regione giuliano-dalmata*, Trieste, Edizioni Lint, 1990.

Šarić, Milan, Brumgnach, Edward, *Istrian – Croatian – Italian – English Dictionary. Istarsko – Hrvatski – Talijanski – Engleski Rječnik. Istriano – Croato – Italiano – Inglese Dizionario. Istrijanski – Hrvacki – Talijanski – Ingleški Besidarnik*

(<http://www.brumgnach.us/uploads/ICIE%20Rev3%20final.pdf>).

Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, II, K – Pont¹, Zagreb, Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti, 1972.

<http://www.istrianet.org/istria/linguistics/dictionaries/istroslavo/labinjonski/l.htm>.

LISTA LUCRĂRILOR DIN CARE S-A EXTRAS MATERIAL PENTRU DICȚIONAR⁸

ALI = *Atlante linguistico italiano*, [Roma], vol. I-VII, 1995-2008 (cifra arabă indică numărul volumului; după „f” se dă numărul hărții)

ALR I = *Atlasul lingvistic român*, Partea I (ALR I), de S. Pop, vol. I Cluj, 1938, vol. II, Sibiu-Leipzig, 1940 (cifrele arabe indică numărul hărții).

ALR II = *Atlasul lingvistic român*, Partea a II-a (ALR II), vol. I, de Emil Petrovici, Sibiu-Leipzig, 1940 (cifrele arabe indică numărul hărții).

ALR II N = *Atlasul lingvistic român II, serie nouă*, vol. I-VII, București, 1956-1972 (cifra arabă indică numărul volumului; după „f” se dă numărul hărții)

ALRM II N = *Micul atlas lingvistic român II, serie nouă*, vol. I-IV, București, 1956-1981 (cu indicarea, cu cifre arabe, a volumului și, după /, a numărului hărții).

Ba = Matteo Bartoli, Material notat de M. Bartoli în satele istroromâne, publicat de Sextil Pușcariu în *Studii istroromâne*, III, București, 1929, p. 97-141.

By = Arthur Byhan, *Istrorumänisches Glossar*, în „Sechster Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache (Rumänisches Seminar) zu Leipzig”, herausgegeben von dem Leiter des Instituts Prof. Dr. Gustav Weigand, Leipzig, 1899, p. 175-396.

Ca = Cantemir = Traian Cantemir, *Texte istroromâne*, București, EA, 1959.

Da = Antonio Dianich, *Vocabolario istroromeno-italiano. La varietà istroromena di Briani (Bëršćina)*, Pisa, 2010.

FI = Goran Filipi, *Istrorumunjski lingvistički atlas. Atlasul lingvistic istroromân. Atlante linguistico istrorumeno*, Pula, 2002.

Fo = Radu Flora, *Micul atlas lingvistic al graiurilor istroromâne*, București, 2003.

Ga-Di = Andrei Glavina, Const. Diclescu, *Calindaru lu rumeri din Istrie*, București, 1905.

Ie = A. Ive, *L'antico dialetto di Veglia*, în „Archivo glottologico italiano”, t. IX, (1886), *apud* By.

Ko = August Kovačec, *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik (s gramatikom i tekstovima)*, Pula, 1998 (material extras din capitolul *Rječnik*, p. 19-230).

⁸ NEIESCU 2015: X-XIV.

Ma = Ioan Maiorescu, *Itinerar în Istria și vocabular istriano-român*, ediția a II-a, publicată de T. Maiorescu, București, 1900.

Mi I = Fr. Miklosich, *Die slavischen Elemente im Rumunischen*, Viena, 1862, *apud* By.

Mo = Leca Morariu, *Lu frați noștri. Libru lu rumeri din Istrie. Cartea românilor din Istria. Il libro degli rumeni istriani*, Susnevița (Valdarsa) – Jeiăn (Seiane), Suceava, Editura revistei „Făt-Frumos”, 1928.

Na II = Material notat de Ștefan Nanu la Jeiăn, nepublicat în teza sa de doctorat menționată la Na I, *apud* By.

Ne-Io = Material cules de Petru Neiescu de la Iosif (Pepo) Glavina din Sușnievița.

Ne-Ro = Material extras de P. Neiescu din corespondența cu Robert Doričić, student din Jeiăn.

Pa = Material nepublicat în ALR II, notat de Ștefan Pașca la Jeiăn.

Pe-Ne = Material extras din manuscrisul anchetei sau din înregistrările magnetice efectuate la istroromâni de către Emil Petrovici și Petru Neiescu (urmate, când a fost cazul, de sigla localității).

Pi = Iosif Popovici, *Dialectele române din Istria*, Partea a II-a (*Texte și glosar*), Halle a.d. S., 1909 (materialul cuprins în *Glosar*)

Pu = Sextil Pușcariu, *Studii istroromâne*, în colaborare cu Matteo Bartoli, A. Belulovici și A. Byhan, III, *Bibliografie critică – Listele lui Bartoli – Texte inedite – Note – Glosare*, București, 1929.

Sâ-Fă = Richard Sârbu, Vasile Frățilă, *Dialectul istroromân. Texte și glosar*, Timișoara, Editura Amarcord, 1998.

We II = Gustav Weigand, *Istrisches I (Fortsetzung)*, în „Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache”, Leipzig, vol. I, 1894, *apud* By.

